

Kompetenční přístup k informačnímu vzdělávání: *Perspektivy spolupráce učícího knihovníka a učitele*

Mgr. Pavlína Mazáčová, Ph.D.

Katedra informačních studií a knihovnictví
Filozofická fakulta MU Brno
pmazacov@phil.muni.cz

EVROPA zaručí, aby kdokoliv v každém období svého života se mohl učit, číst a rozvíjet prostřednictvím knihoven.

Evropa má přijmout závazek pro přístup k informacím – každý má mít přístup k informacím, jež potřebuje ke zlepšení svého života. Zásadní význam má rovný přístup napříč Evropou. K dosažení tohoto cíle by mělo pomoci plné využití potenciálu knihoven při realizaci iniciativ a projektů na podporu čtenářské gramotnosti a vzdělávání pro všechny.

A rovněž k tomu vyvinout odpovídající metriku. Právní rámec, programy financování a související předpisy mají být koncipovány takovým způsobem, který napomáhá zapojení knihoven při rozvoji digitálních dovedností a zvyšování mediální i informační gramotnosti.

Je nezbytné, aby Evropa posilovala význam knihoven jejich zapojením do vzdělávacích programů rozvíjejících lidský potenciál.

Knihovnický manifest pro Evropu

**Knihovnický
manifest
pro Evropu**
europe4libraries2019.eu

<https://www.europe4libraries2019.eu/wp-content/uploads/2019/03/a-library-manifesto-for-europe-1.pdf>

**Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027
s výhledem do roku 2030**

Knihovny – pilíře občanské společnosti, vzdělanosti a kultury

[Koncepce rozvoje knihoven](#)

Pilíř I

Knihovny jako
pilíře
**občanské
společnosti** a
přirozená
centra
komunit

Pilíř II

Knihovny jako
**vzdělávací a
vzdělanost
podporující**
instituce

Pilíř III

Knihovny jako
**správci
kulturního a
znalostního**
bohatství

II. Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce

1. Vize 2030

Společnost vnímá a využívá knihovny jako nepostradatelné instituce neformálního celoživotního a občanského vzdělávání, poskytující podporu každému, kdo chce rozvíjet své profesní a občanské kompetence.

Nabídka vzdělávacích programů knihoven vychází ze srozumitelné dramaturgie založené na znalosti potřeb jednotlivých cílových skupin a pravidelné evaluaci. Pro realizaci programů knihovny udržují síť spolupracujících institucí a partnerů.

→ *Knihovny jsou institucí první volby v posilování kompetencí a rozvoji gramotností společnosti, zejména v oblasti podpory čtenářství a práce s informacemi. Poskytují funkční nabídku praktických vzdělávacích programů vytvořených na míru jednotlivým cílovým skupinám v širokém sociodemografickém spektru.*

→ *Knihovny jsou důležitým partnerem MŠMT, MPSV a MMR. Povinnou obsahovou součástí kurikula škol všech stupňů je komplexní a systematický rozvoj informační gramotnosti pro řešení vzdělávacích potřeb i každodenních úkolů. Samozřejmostí je funkční partnerská spolupráce knihovníka a pedagoga při využívání knihoven různých typů ve vzdělávacím procesu. Knihovny se nesoustředí pouze na oblast čtenářství, čtenářské gramotnosti a literatury, ale nabízejí vzdělávací příležitosti do kurikula napříč všemi obory RVP.*

II. Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce

2. Strategie na léta 2021 – 2027

Teze

1. Knihovny systematicky posilují svou vzdělávací roli v podmínkách svého působení. Svou programovou nabídku řídí jasně definovanou dramaturgií. Systematicky zjišťují a vyhodnocují potřeby cílových skupin, sledují nová témata celoživotního vzdělávání, především v oblasti inovativních technologií a jejich dopadu na každodenní život a udržitelný rozvoj, a tato témata proaktivně nabízejí veřejnosti. Knihovny propojují lokální aktéry vzdělávání a podporují synergické využívání dostupných zdrojů.
2. Knihovny jsou funkčním článkem implementace relevantních mezirezortních strategií. Výrazně figurují v kurikulárních dokumentech MŠMT, a to v rámcových vzdělávacích programech, jako aktéři propojování formálního a neformálního vzdělávání jak při rozvoji kompetencí a gramotností, tak v eliminaci nerovnosti vzdělávacích podmínek žáků a studentů. Knihovny jsou odpovědné za systematický **rozvoj kompetencí souvisejících s vyhledáváním, hodnocením a používáním informací** v širokém sociodemografickém spektru. Knihovny navigují uživatele v globalizovaném, vysoce nepřehledném informačním a mediálním prostředí.
3. **Knihovny systematicky rozvíjejí své kompetence v oblasti neformálního občanského a celoživotního vzdělávání uživatelů.** Tomu přizpůsobují nejen personalistiku, ale i profesní vzdělávání. Národní knihovna ČR, krajské knihovny a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí tomuto procesu poskytují metodickou a jinou podporu směřovanou ke všem typům knihoven.
4. Knihovny **podporují vzdělávací instituce** tím, že zajišťují **přístup k odborným zdrojům** a nabízejí **prostory** umožňující různé styly učení a inovativní metody výuky.
5. **Vysokoškolské a vědecké knihovny (zejména se statutem výzkumných organizací) systematicky rozvíjejí svou znalost procesů a nástrojů vědecké komunikace.**
6. **Vysokoškolské a vědecké knihovny na základě znalostí informačních potřeb komunity a ve spolupráci s vyučujícími systematicky zabudovávají kritickou práci s vědeckými informacemi** do existujících kurikul.
7. **Výzkumníci spolupracují s vysokoškolskými a vědeckými knihovnami při vyhledávání, zpracovávání a sdílení informací, znalostí a dat, zviditelňování a prezentaci vědeckých výstupů.**

II. Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce

Strategické cíle

	1. v knihovnách poskytovat kvalitní vzdělávací akce pro své cílové skupiny včetně uživatelů se specifickými potřebami
→	2. na úrovni meziresortní spolupráce MŠMT a MK vytvořit potřebné podmínky pro efektivní spolupráci knihoven se školami všech stupňů i dalšími vzdělávacími institucemi a orgány státní správy
→	3. systematicky spolupracovat s relevantními školami v obsluhovaných lokalitách
	4. v knihovnách zřídit pracovní pozice specialistů na vzdělávání
	5. státem a kraji podporovat roli knihoven jako vzdělávacích institucí a systémově zajišťovat její realizaci
	6. zajišťovat vícezdrojové financování vzdělávací funkce knihoven
→	7. využívání vzdělávací nabídky a informačních zdrojů knihoven všech typů paměťových institucí explicitně zakotvit jako funkční obsahovou součást výuky napříč vzdělávacími oblastmi a obory v kurikulárních dokumentech mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol a školských zařízení
→	8. Rozvíjet kritickou práci s vědeckými informacemi ve studijních programech, a to zejména prostřednictvím dostupných informací o výsledcích celosvětové vědy. Pořizovat výsledky v podobě klíčových elektronických informačních zdrojů, citačních databází a bibliometrických nástrojů centralizovaně. Současně tvoří knihovny zásadní součást při zajišťování kvality souvisejících činností vysokých škol, ale i samotné vzdělávací činnosti při zvyšující se poptávce a nárocích na distanční formy výuky
	9. spolupracovat s komerčním sektorem, podporovat otevřená řešení, transfer technologií a inovace v návaznosti např. na Národní strategii umělé inteligence v ČR
	10. vybudovat efektivní systém vzdělávání knihovníků včetně managementu knihoven

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Implementace Strategie 2030+ povede k vytvoření a rozvoji otevřeného vzdělávacího systému, který reaguje na měnící se vnější prostředí a poskytuje relevantní obsah vzdělávání v celoživotní perspektivě.

Cílem vzdělávání v následující dekádě je základními a nepostradatelnými kompetencemi vybavený a motivovaný jedinec, který dokáže v co nejvyšší míře využít svůj potenciál v dynamicky se měnícím světě ve prospěch jak svého vlastního rozvoje, tak s ohledem na druhé a ve prospěch rozvoje celé společnosti.

STRATEGICKÝ CÍL 1

Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život.

STRATEGICKÝ CÍL 2

Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.

Zdroj:
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

STRATEGICKÁ LINIE 1 Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání	<ul style="list-style-type: none">1.1 Proměna obsahu, metod a forem vzdělávání1.2 Inovace ve vzdělávání1.3 Hodnocení ve vzdělávání1.4 Digitální vzdělávání1.5 Občanské vzdělávání1.6 Bezpečné prostředí ve školách, rozvoj participace a autonomie1.7 Odborné vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách1.8 Neformální vzdělávání a celoživotní učení
STRATEGICKÁ LINIE 2 Rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání	<ul style="list-style-type: none">2.1. Omezení vnější diferenciací školství2.2 Disparity a segregace2.3 Case-management a meziřesortní spolupráce
STRATEGICKÁ LINIE 3 Podpora pedagogických pracovníků	<ul style="list-style-type: none">3.1 Systém komplexní profesní přípravy a podpory3.2 Podpora pedagogické práce škol
STRATEGICKÁ LINIE 4 Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce	<ul style="list-style-type: none">4.1 Koncentrace odborných kapacit4.2 Lepší využití dat a zvýšení relevance a kvality vzdělávacího výzkumu4.3 Snižování nepedagogické zátěže škol4.4 Posílení informovanosti, komunikace a spolupráce
STRATEGICKÁ LINIE 5 Zvýšení financování a zajištění jeho stability	<ul style="list-style-type: none">5.1 Zajištění financování v rámci jednotlivých strategických linií

Zdroj:
<https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

- *Dokáží učitelé a učící knihovníci **naslouchat vzdělávacím potřebám žáků?***
- *Nabízejí školákům **edukační témata a výukové činnosti relevantní pro život ve 21. století?***
- *Jak funguje **společenství praxe učících knihovníků a učitelů?***

Položme si otázku:

- ***Jaký je dle Vás současný žák/student (pro kterého připravujete vzdělávací aktivitu)?***

Kompetenční učení

Od znalostí ke kompetencím

Od pamětného učení k dovednosti učit se
(také práci s informacemi)

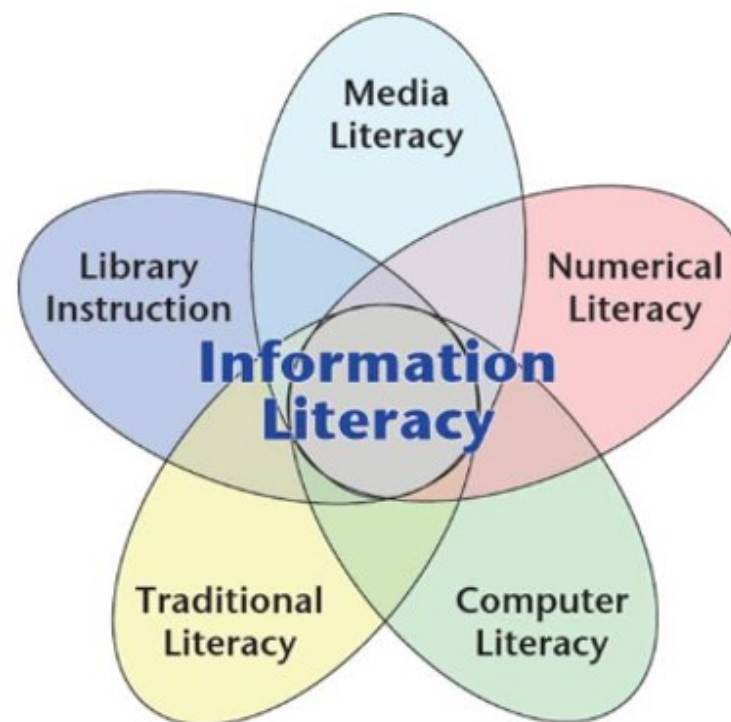
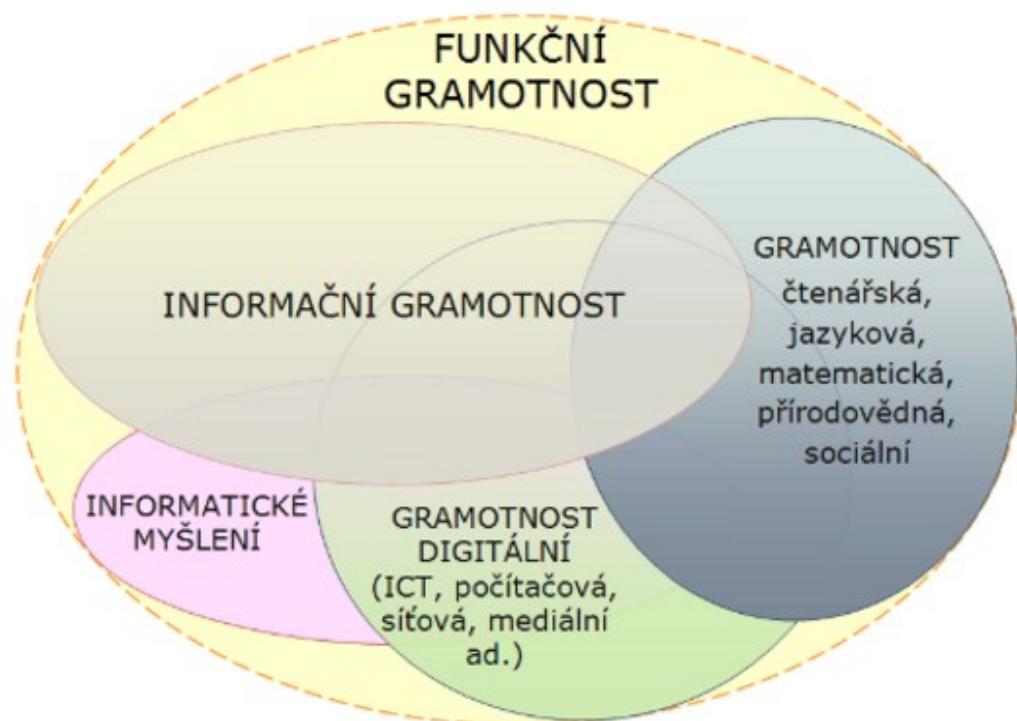
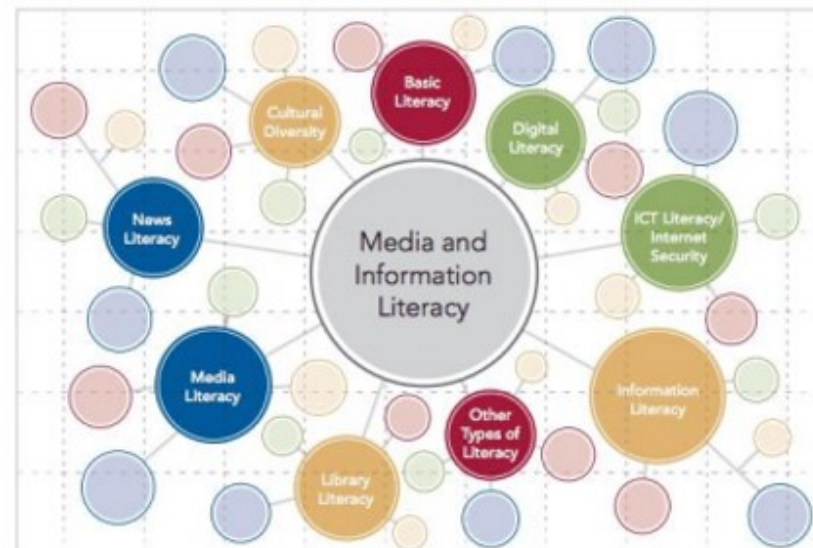
Od analogového k digitálnímu

Od jistých povolání k neznámým profesím

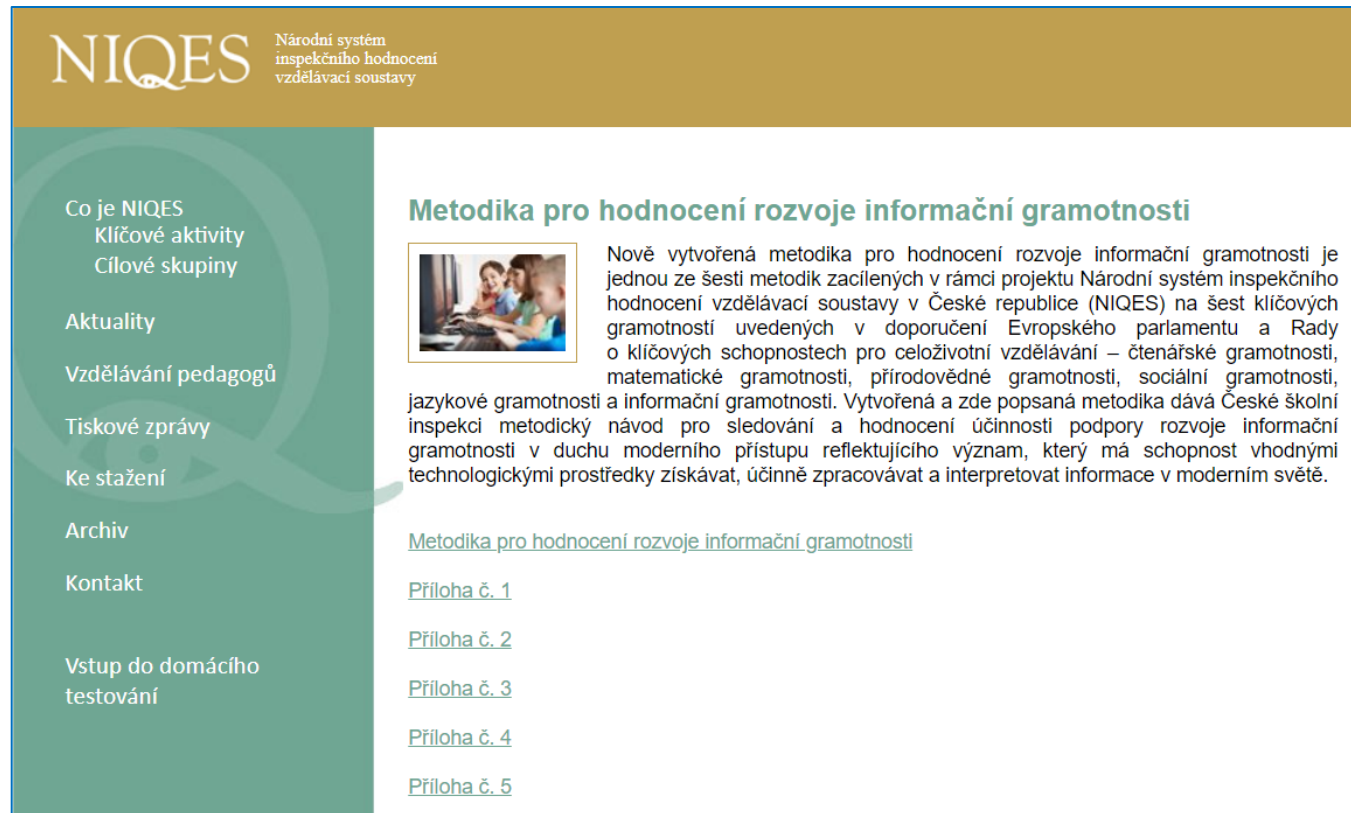
Informační gramotnost

- součást **kompetenčního vzdělávání** pro 21. století
- kontext tzv. **funkční gramotnosti**

Informační gramotnost jako edukační cíl

- **Metodika rozvoje IG dle ČŠI s definicí IG a rámci DigComp(Edu)**

The screenshot shows the NIQUES website. The header includes the NIQUES logo and the text 'Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy'. The left sidebar contains navigation links: 'Co je NIQUES', 'Klíčové aktivity', 'Cílové skupiny', 'Aktuality', 'Vzdělávání pedagogů', 'Tiskové zprávy', 'Ke stažení', 'Archiv', 'Kontakt', and 'Vstup do domácího testování'. The main content area features the title 'Metodika pro hodnocení rozvoje informační gramotnosti' and a sub-image of three people at a computer. The text describes a methodology for assessing the development of information literacy, created as part of the NIQUES project. It lists six key competencies: reading literacy, mathematical literacy, scientific literacy, social literacy, language literacy, and information literacy. The methodology provides a guide for monitoring and evaluating the effectiveness of support for information literacy development in a modern, reflective approach. Below the text are links to 'Metodika pro hodnocení rozvoje informační gramotnosti' and five attachments labeled 'Příloha č. 1' through 'Příloha č. 5'.

<http://www.niqes.cz/Metodika-gramotnosti/Metodika-pro-hodnoceni-rozvoje-informacni-gramotno>

Analýza METODIKY NIQES zaměřené na sledování rozvoje informační gramotnosti na ZŠ a SŠ

Oblast	Indikátor (konkretizace, vzdělávací obsah)
1. Identifikovat a specifikovat potřebu informací v problémové situaci	Formulace problému
	Určení typu informace
2. Najít, získat, posoudit a vhodně použít informace s přihlédnutím k jejich charakteru a obsahu	Získání informací
	Posouzení relevance a úplnosti informací
	Posouzení pravdivosti informací
3. Zpracovat informace a využít je ke znázornění (modelování) problému	Spravování informací
	Zpracování textu
	Zpracování tabulek a grafů
	Zpracování grafiky
4. Používat vhodné pracovní postupy (algoritmy) při efektivním řešení problémů	Zpracování zvuku a videa
	Analýza získaných informací
	Identifikace a nasazení vhodných prostředků pro řešení
	Modelování a simulace
	Nalezení a formulace algoritmu pro řešení problému
	Plánování postupu řešení
	Hodnocení získaného řešení a použitého postupu

5. Účinně spolupracovat s ostatními v procesu získávání a zpracování informací	Volba vhodné formy sdělení
	Vytváření originálního díla
	Komunikace
	Online spolupráce a sdílení informací
6. Vhodným způsobem informace i výsledky práce prezentovat a sdílet	Publikování
	Prezentace
	Vytváření digitální identity
	Budování osobního vzdělávacího prostředí
7. Při práci dodržovat etická pravidla, zásady bezpečnosti a právní normy	Bezpečnost
	Ochrana zdraví
	Uplatňování právních norem
	Etika zacházení s informacemi a netiketa
8. Využívání potenciálu digitálních technologií	Hardware
	Software
	Sítě
	Automatizace
	Každodenní život s technologiemi
	Vývoj technologií a společnosti

Zdroj: <http://www.niqes.cz/Methodika-gramotnosti/Methodika-pro-hodnoceni-rozvoje-informacni-gramotno>

Společenství praxe pro rozvoj informační gramotnosti

**OP VVV projekt UK,
MUNI a dalších univerzit
(2017-2019)**

<https://pages.pedf.cuni.cz/sc25/>

- **Podpora profesních kompetencí** učitelů a studentů s klíčovými dopady na žáky v souladu s definovanými cíli RVP
- **Společenství praxe** - pravidelná spolupráce a vzájemné obohacování aktérů-učitelů ZŠ/SŠ, učitelů VŠ, pracovníků NNO, budoucích učitelů-studentů VŠ
- **Oblasti podpory učitelů:**
 - čtenářská, matematická, informační gramotnost
 - sociální a občanské kompetence a vzdělávací oblast Člověk a příroda
- Uplatnění **inovativních, aktivizačních a reflektivních přístupů**

Témata IG a DG – jak vybírali učitelé (výzkum. sonda)

téma	počet zájemců o témata (každý z vyučujících může vybírat tři témata)
1. Jak se neztratit v informacích a datech	8
2. Jak hodnotit a ověřovat zdroje informací a porozumět každému sdělení	10
3. Jak organizovat a uspořádat data a informace	10
4. Jak zobrazovat informace pro efektivnější učení	8
5. Jak pracovat s cizími zdroji informací	7
6. Jak se vyrovnat s příležitostmi a hrozbami digitálních technologií	6
7. Jak pracovat s tablety a mobilní telefony ve výuce	13
8. Co přinášejí otevřené vzdělávací zdroje do výuky	4
9. Jak se dostává e-learning do současné výuky	1

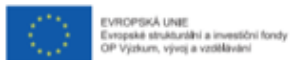
Vzdělávací modul Informační gramotnost

Teorie a vzdělávací praxe

Pavlna Mazáčová a kol.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností

Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, 2019

Vzdělávací modul Informační gramotnost

Jak uspořádat informace:
Pojmové a myšlenkové mapy
ve vybraných předmětech
na druhém stupni základní školy

*Petra Vaňková, Lenka Pítrová,
Radka Skoupilová*

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností

Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, 2019

Lapbook a Squashbook. Soubor pracovních listů.

*Jolana Ronková, Jana Hájková,
Blanka Waldhansová,
Věra Malinová, Klára Špačková*

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností

Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, 2019

Databanka zdrojů k rozvoji informační gramotnosti ve výuce

https://pages.pedf.cuni.cz/sc25/files/2020/01/IG_databanka.pdf

Název: Kahoot!

Odkaz na materiál / zdroj: <https://kahoot.com>

Stručný popis: Bezplatná online aplikace (dostupná i pro Android či iOS) je skvělý nástroj pro získání zpětné vazby od žáků.

Využití ve výuce ve vztahu k informační gramotnosti: Pomocí této aplikace si může učitel vytvořit kvíz (test, anketu). Žáci se následně připojí ke kvízu a mohou pomocí mobilních telefonů či PC odpovídat na jednotlivé otázky. Vyhodnocení odpovědí je otázkou pár sekund. Pokud učitel chce zjistit zpětnou vazbu od žáků, a nebo ověřit si jejich získané dovednosti, Kahoot se jeví jako velmi užitečný pomocník. Začíná se zde vytvářet poněkud silná komunita autorů, které zveřejňují své vytvořené kvízy.

Název: Khanova škola - Informatika

Odkaz na materiál / zdroj: <https://cs.khanacademy.org/computing/computer-science>

Stručný popis: Webové stránky s výukovými videi na různá témata. Video lze použít jako podklad do výuky nebo jako její součást.

Využití ve výuce ve vztahu k informační gramotnosti: Video jsou výborně strukturována a jsou vhodná pro výuku na různých stupních škol.

Název: Kritické listy

Odkaz na materiál / zdroj: http://www.kritickemysleni.cz/klisty_archiv.php

Stručný popis: rozvíjení kritického myšlení, čtenářské gramotnosti

Využití ve výuce ve vztahu k informační gramotnosti: nápadník pro rozvoj čtenářské gramotnosti i samostatného přemýšlení o zdrojích informací

Název: Scratch

Odkaz na materiál / zdroj: <https://scratch.mit.edu/>

Stručný popis: Se Scratchem můžete programovat interaktivní příběhy, hry a animace — a sdílet svoje výtvořky s online komunitou.

Využití ve výuce ve vztahu k informační gramotnosti: Scratch pomáhá mladým naučit se myslet tvořivě, přemýšlet systematicky a spolupracovat — podstatné dovednosti pro život v 21. století.

Název: Strašidýlka

Odkaz na materiál / zdroj: <http://www.strasidylka.cz/>

Stručný popis: Stránky se zabývají vývojem her a cílem je vytvořit portál plný naučných a zábavných her pro děti - zejména ty nejmenší. Her, které budou rozvíjet dětskou představivost, myšlení a další schopnosti.

Využití ve výuce ve vztahu k informační gramotnosti: Práce na tabletech.

Název: Street view

Odkaz na materiál / zdroj: <https://www.google.cz/intl/cs/streetview/>

Stručný popis: Pomocí těchto stránek se můžete podívat po světě a přitom nevytáhnout paty ze třídy.

Využití ve výuce ve vztahu k informační gramotnosti: Tyto stránky se dají využít pro navození atmosféry nějakého města či paláce či jiné památky, která nějak souvisí s obsahem učiva. Děti se lépe dokáží vžít do situace.

Knihovny

a jejich role v rozvoji
informační gramotnosti

- *Bezpečný prostor pro každého*
- *Bezplatný přístup k internetu*
- *Velké množství různorodých informačních zdrojů*
- *Služby pro 21. století*
- *Technologie*
- *Informační vzdělávání*

- *Persona učící knihovník*

Funkční didaktika informačního vzdělávání

- **Reflektuje nároky a výzvy informační / znalostní společnosti**
- **Naslouchá vzdělávacím potřebám současného žáka – role knihovny v jejich naplňování**
- **Inovuje informační vzdělávání pro žáky 21. století**
 - konstruktivismus, reflektivní přístup, práce s žitou zkušeností žáka
 - učení problémové, badatelské, situační, místně zakotvené
 - gramotnosti a kompetence pro život

**Společenství praxe učitelů
a knihovníků ve vzdělávání
žáků**

**Propojování formálního a
neformálního vzdělávání**

<http://www.conebylovucebnici.cz/>

Co nebylo v učebnici

Téma I
**Od autora ke
čtenáři**

Expertní tým 1

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 1

Expertní tým 2

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 2

Expertní tým 3

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 3

Téma II
**S informacemi za
lepší
celoživotním
učením**

Expertní tým 4

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 4

Expertní tým 5

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 5

Expertní tým 6

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 6

Téma III
**Bádám
v knihovně
a píšu svůj
odborný text**

Expertní tým 7

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 7

Expertní tým 8

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 8

Expertní tým 9

Edukační jednotky
knihovník + učitel

Vzdělávací program 9

STRUČNÝ
PRŮVOCE
VZDĚLÁVACÍM
PROGRAMEM

NA CESTĚ OD AUTORA KE ČTENÁŘI V KNIHOVNĚ

ŽÁCI

3. - 5. ROČNÍKU ZŠ

POZNÁVÁNÍ KNIHOVNY
JAKO INSTITUCE

POZITIVNÍ VZTAH KE ČTENÍ
A INFORMAČNÍM ZDROJŮM

KNIHOVNA JAKO MÍSTO
SETKÁNÍ S LITERATUROU, INFORMACEMI,
SPISOVATELI, HUDBOU, MLUVENÝM SLOVEM

CO NEBYLO V UČEBNICI

16 PROVAZANÝCH TEMATICKÝCH BLOKŮ,
KTERÉ MOHOU BYT REALIZOVÁNY
I NE ZÁVISLE NA SOBĚ

16 X 45 MIN.

[WWW.CONEYBYLOVUCEBNICI.CZ/VP2](http://www.coneybylovucebnici.cz/vp2)

<http://www.coneybylovucebnici.cz/vp2.html>

Vzdělávací program "Od autora ke čtenáři v knihovně" je zaměřen na žáky 3. - 5. ročníku základní školy. Žáci mladšího školního věku jeho prostřednictvím poznávají knihovnu jako instituci, získávají pozitivní vztah ke čtení, čtenářství a informačním zdrojům. Zároveň objevují knihovnu jako místo možných setkání s texty, spisovateli, obrazy, hudbou nebo mluveným slovem.

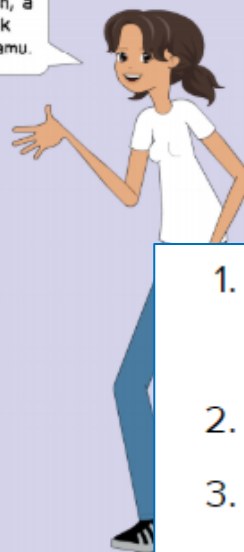
Na webu máme výukový program kompletně popsáný, ale tenhle dokument Vám pomůže rychle zjistit všechna CO, JAK, PROČ.

STRUČNÝ PRŮVOCE VZDĚLÁVACÍM PROGRAMEM

WWW.CONEBYLOVUCEBNICI.CZ/VP2

Otočte, a dozvíte se více o struktuře, cílech, metodách, a dáme Vám několik typů k realizaci výukového programu.

1. Základní informace o výukovém programu (video, anotace, parametry)
2. Stručný průvodce programem pro lektora
3. Podrobný popis výukového programu
4. Komplet pracovních a metodických materiálů
5. Anotace tematických bloků, včetně pracovních a metodických materiálů
6. Motivační materiály pro žáky (animovaný příběh, komiks, sada interaktivních her)

Tematický blok 2: Jak putovala moudrost časem

ANOTACE:

Lekce je založená na základním poznání zdrojů, z kterých lidé vychází při učení a poznávání světa. V lekci si žáci uvědomí, co jsou zdroje našeho poznání, jaké dostupné zdroje poznání znají a jakým způsobem s nimi mohou pracovat. Seznámí se s předchůdci písma a poznají historii své nebo Národní knihovny.

SADA PRACOVNÍCH A PODPŮRNÝCH MATERIÁLŮ

(4 - pracovní listy, 5 - metodiky a klíče)

[PROHLÉDNOUT](#)

Disk

VP2 > 2 - Pracovní a metodické listy > 02

Soubory

POŘADNÍ LIST - ŽACI

4.2.1.docx

Střední Amerika

Indie

Mezopotámie
(dnešní Sýrie, část Íránu, Iráku, Turecka)

Egypt

POŘADNÍ LIST - ŽACI

4.2.2.docx

1. Kámen

Tento materiál byl nejstarším, na který se psalo, opřelo šlovně. Nejméně mělo být roztaven v žhavých kámen, přehříván v Alžírě na severu Španělska. Kreslo se pomocí dřevěných štěrků a hříty a špičným nástrojem (špála, ševce, kladivo) namáčeno v vodě. Šlo se nanášelo pomocí prstů nebo zvláštních kůží.

2. Hliněná tabulka

Býlo používáno ve starověku, vyrábělo se z spraveného vřídla jílu (druh hlíny) a velikost měla mít až kolem 40 cm. Teď málo být oválné, čtvercové nebo obdélníkové.

POŘADNÍ LIST - ŽACI

4.2.3.docx

PAPYRUS:

- Vynalá se z papru.
- Vynalá se z vodní rostliny rákosu.
- Načtená se do vody.
- Má tři pásy kůže.

HLINĚNÁ TABULKA

- Vynalá se z vřídla spraveného jílu.
- Zapouzdřeno se tímto systémem z dráha, občas málo kůže.
- Zapouzdřeno se tímto systémem pro lepší ochranu.
- Teď na pergamentu se tak snadno opravovat.
- K doplnění se používá křídlové písmo.

PERGAMEN:

- První písmo se vynalá z hlenových zvířetů.
- Vynalá se z hlíny.
- Pergamen se málo snadno opravovat.
- Teď na pergamentu se tak snadno opravovat.

PAPÍR:

- První písmo se vynalá z bambusových větví.
- Přes použitím se málo vyvíjí v papr.
- První písmo se málo vyvíjí v papr.
- Přes použitím se málo vyvíjí v papr.

KÁMEN:

- Přes použitím se málo vyvíjí v papr.
- Málo se v teplotě vyvíjí v papr.

POŘADNÍ LIST - ŽACI

4.2.4.docx

Výslova v potvorném písmo

Šifra A (do skupin):

/KTER/AMOL/OALMV/NEDA/ZED/EDJ/S
PIKI/CARH/

/KOHN/IAH/SIMCK/RAJY/VOZAJA/

/SLEV/OKOJ/NOSE/JDIRV/EDAKT/SKI/

/PHO/KNSYL/AGED/NYWA/

/SIDEV/ENUM/TETAR/OKN/E/

POŘADNÍ LIST - ŽACI

4.2.5.docx

Tematický blok 15: Od kroniky k internetu

ANOTACE:

Lekce seznamuje žáky s místem, kde se knihovna nachází, a naučit se pracovat se zdroji, které informace o místě poskytují. Design a forma tématu vychází z třífázového modelu učení (E-U-R). Ve fázi evokace se žáci zamýšlí nad zdroji, z kterých lze čerpat informace o lokalitě, kde žijí. Ve fázi uvědomění s vybranými zdroji pracují – hledají informace v kronikách, místním tisku a na internetu, určují stavby, porovnávají staré a současné fotografie. Ve fázi reflexe své výsledky práce prezentují ostatním. Společně se také seznámí s tvorbou rodokmenu.

SADA PRACOVNÍCH A PODPŮRNÝCH MATERIÁLŮ

(4 - pracovní listy, 5 - metodiky a klíče)

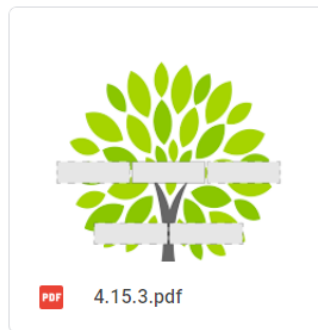
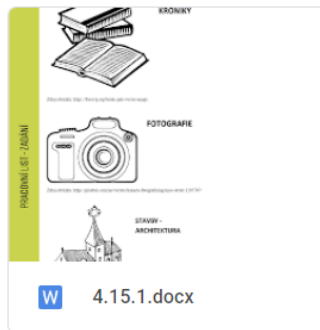
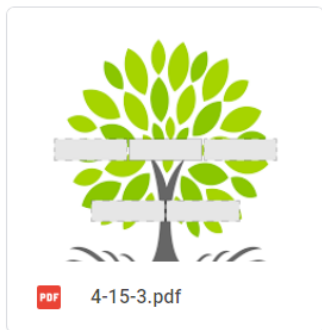
[PROHLÉDNOUT](#)

Disk

VP2 > 2 - Pracovní a metodické listy > 15

Soubory

STRUČNÝ
PRŮVOCE
VZDĚLÁVACÍM
PROGRAMEM

S INFORMACEMI K LEPŠÍMU CELOŽIVOTNÍMU UČENÍ

ŽÁCI
3. - 5. ROČNÍKU ZŠ

VÝZNAM INFORMACÍ
V CELOŽIVOTNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

EDUKAČNÍ NÁSTROJE
(MYŠLENKOVÉ MAPY, GRAFY, SCHÉMATA)

8 PROVAZANÝCH TEMATICKÝCH BLOKŮ,
KTERÉ MOHOU BYT REALIZOVÁNY
I NEZÁVISLE NA SOBĚ

LESNÍ KRÁLOVSTVÍ

KAPKA VODĚNKA

CESTA DO STŘEDU ZEMĚ

PŘÍRODA MALUJE

ANI ZVÍŘE, ANI ROSTLINA

ZVÍŘECÍ MOUDROST

ZVÍŘÁTKA V POHÁDKÁCH
A PŘÍBĚZÍCH

ODPAD SEM, ODPAD TAM

8 X 90 MIN.

[WWW.CONEBYLOVUCEBNICI.CZ/VP3](http://www.conebylovucebnici.cz/vp3)

CO NEBYLO V UČEBNÍCI

<http://www.conebylovucebnici.cz/vp3.html>

Vzdělávací program "S informacemi k lepšímu celoživotnímu učení" je zaměřen na žáky 3. - 5. ročníku základní školy. Hlavním zpracovávaným tématem jsou informace a jejich význam v procesu celoživotního vzdělávání, způsoby jejich získávání, vyhodnocování a využívání. Žáci mladšího školního věku se seznamují také s různými edukačními nástroji – myšlenkovými mapami, grafy, schémata a způsoby kreativního zpracování textových a obrazových materiálů.

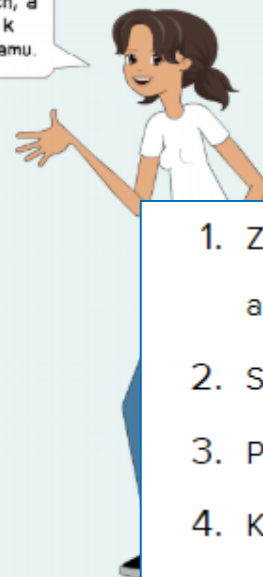
Na webu máme výukový program kompletně popsaný, ale tenhle dokument Vám pomůže rychle zjistit všechna CO, JAK, PROČ.

STRUČNÝ PRŮVOCE VZDĚLÁVACÍM PROGRAMEM

WWW.CONEBYLOUCEBNICI.CZ/VP3

Otočte, a dozvíte se více o struktuře, cílech, metodách, a dáme Vám několik typů k realizaci výukového programu.

1. Základní informace o výukovém programu (video, anotace, parametry)
2. Stručný průvodce programem pro lektora
3. Podrobný popis výukového programu
4. Komplet pracovních a metodických materiálů
5. Anotace tematických bloků, včetně pracovních a metodických materiálů
6. Motivační materiály pro žáky (animovaný příběh, komiks, sada interaktivních her)

Tematický blok 4: Příroda maluje

ANOTACE:

Téma pojmenované „Příroda maluje“ si klade ambici přiblížit žákům vztah a vzájemnou závislost mezi životem rostlin a změnou ročních období. V rámci tohoto výukového bloku pracují žáci ve skupinách v principech kooperativního učení – smyslem této spolupráce je vyhotovení pracovních listů, které se neobejde bez využití různorodých informačních zdrojů v podobě ukázek z beletrie a naučné literatury. Žáci při zpracování tohoto tématu rozvíjejí všechny složky informační gramotnosti, především analýzu získaných informací a jejich efektivní využití. Získané informace a vypracované listy poslouží žákům v závěru výukového bloku jako zdroj inspirace a nových znalostí pro tvorbu vlastního jednoduchého komiksu. Komiks slouží pro vizuální komunikaci informací. Závěrem edukačního procesu jednotlivé skupiny svá řešení sdílí a diskutují o nich.

SADA PRACOVNÍCH A PODPŮRNÝCH MATERIÁLŮ

(4 - pracovní listy, 5 - metodiky a klíče)

PROHLÉDNOUT

Disk

VP3 > 2 - Pracovní a metodické listy > 04 Příroda maluje

Soubory

Metodika (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)

- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)

Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)

- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)
- Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)

PDF 4-4 Příroda maluje rost...

Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)

PDF 4-4 Příroda maluje rost...

Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)

1. Jak přiblížíme svět?

1. úroveň

2. úroveň

3. úroveň

2. Vyhledejte informace, kdy kvete

3. Zpracujte článek, se kterým se setkáte

4. Kde má vlnit například?

1. úroveň (vlnit)

2. úroveň (vlnit - ve zhlaví)

PDF 4-4 Příroda maluje univ...

Pracovní listy (pro školní přírodopis, učivo 4. ročníku)

1. Jak přiblížíme svět?

1. úroveň

2. úroveň

3. úroveň

2. Vyhledejte informace, kdy kvete

3. Zpracujte článek, se kterým se setkáte

4. Kde má vlnit například?

1. úroveň (vlnit)

2. úroveň (vlnit - ve zhlaví)

PDF 5-4-1 Příroda maluje - ...

Tematický blok 1: Lesní království

ANOTACE:

Téma „Lesní království“ žákům pomáhá pochopit různorodé významy a důležitost lesa, přičemž design celého edukačního procesu je navržen tak, aby žáci vedle rozvoje svých vědomostí primárně posilovali svou informační gramotnost. Ve výukovém bloku žáci pracují ve skupinách a prioritní činností, kterou vykonávají, je práce s tzv. informačním balíčkem. Každá skupina dostane přidělený jiný informační balíček, který obsahuje různé zdroje informací a materiálů, jako jsou knihy, časopisy či internetové stránky. Pomocí aktivní práce s těmito informačními zdroji mají žáci za úkol kolektivně vyplnit pracovní list. Žáci pracují například s obsahem a dalšími rejstříky knih. Jednotlivé skupiny závěrem svá řešení sdílí a diskutují, učí se pracovat s chybou. Různorodost dostupných zdrojů také u žáků buduje porozumění významu knihovny jako kulturní instituce poskytující spektrum informačních zdrojů dle vzdělávacích nebo informačních potřeb každého jedince.

SADA PRACOVNÍCH A PODPŮRNÝCH MATERIÁLŮ

(4 - pracovní listy, 5 - metodiky a klíče)

PROHLÉDNOUT

VP3 > 2 - Pracovní a metodické listy > 01 Lesní království

Soubory

Pracovní list s názvem 'LES - ZDROJ DŘEVA'. Obsahuje úvodní text, cíle, seznam otázek a ilustrace traktoru a sekyry.

PDF 4-1-1 Les - zdroj dřeva...

Pracovní list s názvem 'LES - ZDROJ KYSLÍKU'. Obsahuje úvodní text, cíle, seznam otázek a tabulku pro odpovědi.

PDF 4-1-2 Les - zdroj kyslík...

Pracovní list s názvem 'LES - ZDROJ OBŽIVY'. Obsahuje úvodní text, cíle, seznam otázek a tabulku pro odpovědi.

PDF 4-1-3 Les - zdroj obživy...

Pracovní list s názvem 'LES - ZDROJ POTĚŠENÍ'. Obsahuje úvodní text, cíle, seznam otázek a ilustrace různých druhů dřeva.

PDF 4-1-4 Les - zdroj potěš...

Pracovní list s názvem 'LESNÍ KŘÍŽOVKA'. Obsahuje úvodní text, cíle, seznam otázek a křížovku.

PDF 4-1-5 Lesní křížovka.pdf

Soubory

Projekt: **LES - ZDROJ DŘEVA**
 Vzdělávací program: **Čj. 1. stupeň**
 Lektor: **Mgr. J. Štěrba**
 Pracovní list: **Čj. 1. stupeň**

LES - ZDROJ DŘEVA
 Podívejte se společně a vyberte si do lesa, kde se vám líbí tráva. Jaké dřeviny tam rostou? Jaké dřeviny tam nerostou? Jaké dřeviny tam rostou nejvíce? Jaké dřeviny tam rostou nejméně? Jaké dřeviny tam rostou nejvíce? Jaké dřeviny tam rostou nejméně?

ÚKOLY

1. Zkontrolujte papír, který používáte k těžení dřeva:

gule	kačíř	kačíř	traktor	průmysl	traktor
gařtan	kačíř	kačíř	kačíř	kačíř	kačíř

2. Společně s vámi vytvořte si obrázky a vložte je:

traktor sekyra

PDF 8-1-1 Portfolio materiá...

Projekt: **8-2-1 Portfolio materiá...**
 Vzdělávací program: **Čj. 1. stupeň**
 Lektor: **Mgr. J. Štěrba**
 Pracovní list: **Čj. 1. stupeň**

PRACOVNÍ LIST - ZAČÍNÁ

PDF 8-2-1 Portfolio materiá...

Projekt: **8-3-1 Portfolio materiá...**
 Vzdělávací program: **Čj. 1. stupeň**
 Lektor: **Mgr. J. Štěrba**
 Pracovní list: **Čj. 1. stupeň**

PRACOVNÍ LIST - ZAČÍNÁ

PDF 8-3-1 Portfolio materiá...

Projekt: **8-4-1 Portfolio materiá...**
 Vzdělávací program: **Čj. 1. stupeň**
 Lektor: **Mgr. J. Štěrba**
 Pracovní list: **Čj. 1. stupeň**

PRACOVNÍ LIST - ZAČÍNÁ

PDF 8-4-1 Portfolio materiá...

Projekt: **8-5-1 Portfolio materiá...**
 Vzdělávací program: **Čj. 1. stupeň**
 Lektor: **Mgr. J. Štěrba**
 Pracovní list: **Čj. 1. stupeň**

PRACOVNÍ LIST - ZAČÍNÁ

PDF 8-5-1 Portfolio materiá...

Projekt: **PROFIL AUTORA**
 Vzdělávací program: **Čj. 1. stupeň**
 Lektor: **Mgr. J. Štěrba**
 Pracovní list: **Čj. 1. stupeň**

PROFIL AUTORA

Jméno: **Mgr. J. Štěrba**
 Místo a místo narození: **Mgr. J. Štěrba**
 Místo a místo narození: **Mgr. J. Štěrba**

1. Na stránkách **Magie vlnění** (magie.vlneni.cz) vyberte si jedno z výrazů (výrazů):

- vlnění
- vlnění
- vlnění
- vlnění
- vlnění

2. Jakou vlnění (magie.vlneni.cz) vyberte si jedno z výrazů (výrazů):

- Průmysl - Štěrba
- Průmysl - Štěrba
- Průmysl - Štěrba
- Průmysl - Štěrba

3. Pokud do svého životního prostředí, přidejte jedno z výrazů (výrazů). Zplňte poslední otázku

PDF 8-7-1 Portfolio materiá...

Projekt: **DOPAD NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**
 Vzdělávací program: **Čj. 1. stupeň**
 Lektor: **Mgr. J. Štěrba**
 Pracovní list: **Čj. 1. stupeň**

DOPAD NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Vytvořte pojmy:

Čistota Ekologičtí Ekologičtí

Čistota Ekologičtí Ekologičtí

PDF 8-8-1 Portfolio materiá...

STRUČNÝ
PRŮVOCE
VZDĚLÁVACÍM
PROGRAMEM

BÁDÁM V KNIHOVNĚ A PÍŠU SVŮJ ODBORNÝ TEXT

ŽÁCI
STŘEDNÍCH ŠKOL
S MATURITOU

SCHOPNOST PRÁCE
S ONLINE / OFFLINE INFO

KRITICKÉ
MYŠLENÍ

NA JEJICH ZÁKLADĚ
SESTAVIT ODBORNÝ TEXT

CITAČNÍ
ETIKA

PŘOVÁZANÝCH TEMATICKÝCH BLOKŮ,
KTERÉ MOHOU BÝT REALIZOVÁNY
I NE ZÁVISLE NA SOBĚ

VÝBĚR TÉMATU

90 min.

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMAČNÍCH
ZDROJŮ V KNIHOVNĚ

90 min.

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMAČNÍCH
ZDROJŮ NA INTERNETU

90 min.

HODNOCENÍ ZDROJŮ
A STRUKTURA TEXTU

90 min.

ZPRACOVÁNÍ TEXTU

180 min.

PREZENTACE A VZÁJEMNÉ
HODNOCENÍ

90 min.

PROJEV A VYSTUPOVÁNÍ

90 min.

6 X 90 MIN.
1 X 180 MIN.

WWW.CONEBYLOVUCEBNICI.CZ/VP9

CO NEBYLO V UČEBNICI

<http://www.conebylovucebnici.cz/vp9.html>

Vzdělávací program "Bádám v knihovně a píše svůj odborný text" je zaměřen na věkovou kategorii žáků středních škol ukončených maturitní zkouškou.

Stěžejním cílem je posílení schopnosti pracovat s odbornými a žánrově různorodými online a offline informacemi a na jejich základě sestavovat odborný text přiměřeně svému věku. Důraz je kladen na rozvoj kritického myšlení a osvojení základů citační etiky.

Na webu máme výukový program kompletně popsáný, ale tenhle dokument Vám pomůže rychle zjistit všechna CO, JAK, PROČ.

STRUČNÝ PRŮVOCE VZDĚLÁVACÍM PROGRAMEM

Otočte, a dozvíte se více o struktuře, cílech, metodách, a dáme Vám několik typů k realizaci výukového programu.

1. Základní informace o výukovém programu (video, anotace, parametry)
2. Stručný průvodce programem pro lektora
3. Podrobný popis výukového programu
4. Komplet pracovních a metodických materiálů
5. Anotace tematických bloků, včetně pracovních a metodických materiálů
6. Motivační materiály pro žáky (animovaný příběh, komiks, sada interaktivních her)

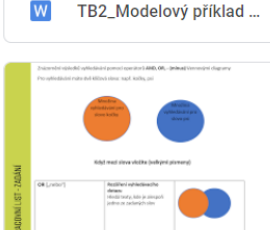

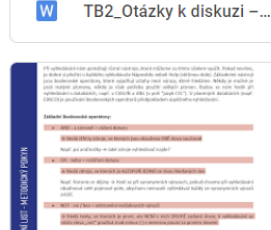
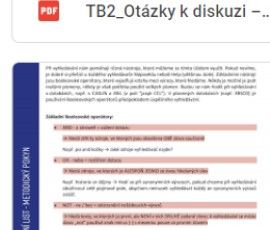

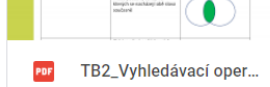
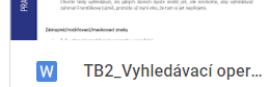

WWW.CONEBYLOVUCEBNICI.CZ/VP9

Tematický blok 2: Vyhledávání informačních zdrojů v knihovně

ANOTACE:

Druhý tematický blok dále rozvíjí kompetence v informační gramotnosti, je zaměřen na využití zdrojů potřebných pro zpracování odborného textu, které nabízí knihovna. Žáci si osvojí vyhledávání pomocí klíčových slov v online knihovním katalogu a v relevantních elektronických informačních zdrojích, které knihovna zpřístupňuje. Zároveň se žáci orientují v prostředí dané knihovny jako její uživatelé.

Pracovní a metodické listy > 2

<p>W Kufr, pračka, odpadkov...</p> 	<p>PDF Kufr, pračka, odpadkov...</p> 	<p>W Portfolio_soubor výuko...</p> 	<p>PDF Portfolio_soubor výuko...</p>
<p>W TB2_Modelový příklad ...</p> 	<p>PDF TB2_Modelový příklad ...</p> 	<p>W TB2_Otázky k diskuzi – ...</p> 	<p>PDF TB2_Otázky k diskuzi – ...</p>
<p>W TB2_Vyhledávací oper...</p> 	<p>PDF TB2_Vyhledávací oper...</p> 	<p>W TB2_Vyhledávací oper...</p> 	<p>PDF TB2_Vyhledávací oper...</p>

Použité zdroje a obrázky

- Archiv autorky
- *Co nebylo v učebnici – Spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání žáků 21. století* [online]. 2020 [cit. 2020-12-01]. Dostupné z: <http://www.conebylovucebnici.cz/>
- IVÁNKOVÁ, Gabriela. *Sebereflexe a evaluace jako součást profesní identity učícího knihovníka*. Brno, 2020. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Pavlína Mazáčová, Ph.D.
- MAZÁČOVÁ, Pavlína. *Informační gramotnost. Teorie a vzdělávací praxe* [online]. © Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019 [cit. 2020-12-01]. 93 s. ISBN 978-80-7603-065-7. Dostupné z: https://pages.pedf.cuni.cz/sc25/files/2020/02/Teorie_a_vzdelavaci_praxe.pdf
- RONKOVÁ, Jolana, Blanka WALDHANSOVÁ, Věra MALINOVÁ a Jana HÁJKOVÁ. *Lapbook a Squashbook* [online]. © Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019 [cit. 2020-12-01]. ISBN 978-80-7603-056-5. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/sc25/files/2020/01/Lapbook-a-Squashbook.pdf>

Kontaktní údaje

Mgr. Pavlína Mazáčová, Ph.D.

pmazacov@phil.muni.cz

pmazacova@gmail.com

Profil:

<https://kisk.phil.muni.cz/cs/osoba/2935>

